

Lite om att vara sågverksarbetare i slutet av 1800-talet samt i början av 1900-talet. Sågverken stänger när isen lägger sig i fjärden. När isen ligger över havet kommer båtarna inte fram till sågverken och det finns inget timmer att såga. Arbetarna blir utan jobb. De blir arbetslösa. Så är det på Järvedssågen...

Men på Domsjösågen tar Kemparna hand om sin personal även på vintern (se annan film Norrby skär)

Kanske kommer NI ihåg att vi tittade på bysten av Franz Kempe den 8 mars.

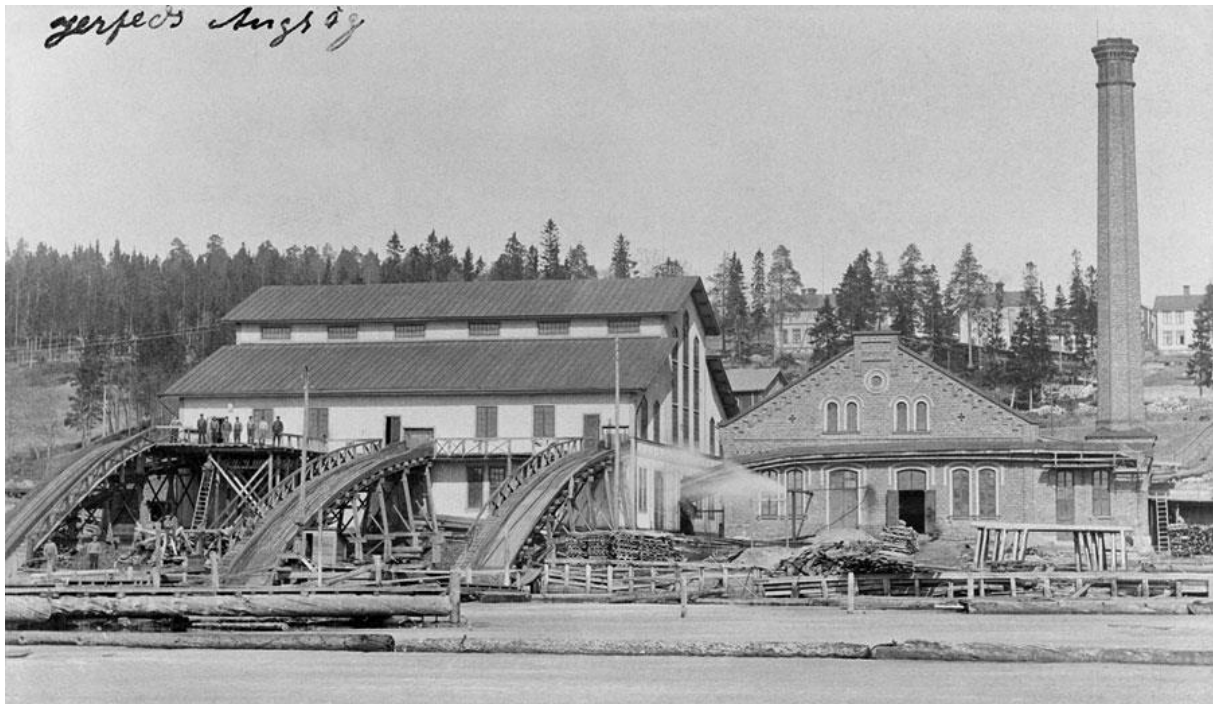
I Järved (Järvedssågen) sysselsätter sig arbetarna med olika hantverk på vintern för att kunna försörja sig.

Johan Hägglund börjar tillverka skor och han lägger ut sömnaden på lego till hushåll i byn. Johan Hägglund kan till sist säga upp sig från sågen. 1924 bygger han en ny skofabrik.

Annat var det vid Domsjö sågen. De som jobbade åt Kemparna fick arbete året om.

Företagarandan växte och spirade bland arbetarna på Järvedssågen. Men de på Alnesågen (någon enda kilometer bort) gick arbetslösa på vintern och handlade på krita (kredit) hos handlarna.

I slutet av 1880 och fram till 1950 hade 150 firmor (företag) registrerade som sysslade med handel – allt i Järved. I Domsjö fanns under samma period knappt tio företag som sysslade med handel.

Sågen i Järved anläggs av Sundsvallsbon G. L. Widholm år 1865.

Örnsköldsviksbon Erik Ahlnander köpte sågen tillsammans med tre övriga intressenter cirka 1867, sågen har nu två ramar och 70 anställda.

Den ligger nedanför herrgården. Järveds ångsåg blir Aktie Bolag år 1884. NB Hägglund blir disponent. År 1890 beslutar man att bygga en ny såg med nio ramar.

Nya chefen Erik Huss får upp sågen i en betydande produktion. Nya sågen byggs närmare Järved centrum.

1918 köptes Järveds såg av Kramfors AB (och dess dotterbolag, rederiaktiebolaget Wilhelmina). Järveds Ångsågs AB försattes senare i likvidation och "Wilhelmina" övertog bogseraren "Bravo" och Kramfors AB tog över resten av tillgångarna, bland annat fastigheterna.

1926 avvecklas sågen. Sedan säljs området till Järveds by. Arbetarna får nya jobb. En del tar upp bisysslan på heltid andra får via arbets-kommissionen så kallat AK arbete ofta vägbyggen

1933 börjar MoDo bygget av en ny verksamhet, tre barktrummor, barkpressar buntverk och en torkanläggning. Barken används som bränsle i Alfredshems fabriken*. Från 1942 ersätter barken tre tusen ton stenkol per år.

* Alfredshem är det industriområde inom Örnsköldsviks tätort där Domsjö Fabriker ligger.

Nya barktrummor tas i drift(konstruerade av Järveds mekaniska)...barktrummorna i Järved läggs ned.

Fler småindustrier i Järved: Tillverkning av kätting sker fram till 1981. År 1983

tar kommunen över området.

Många Järvedsbor jobbar på järveds mekaniska verkstad antingen i verkstaden, i gjuteriet eller på slipen. Verkstaden ligger först på Sjögatan. Till en början tillverkar Järveds mekaniska vedspisar ångmaskiner med mera. Men så småningom övergår produktionen allt mer mot processindustrin med kranar och traverser, så småningom köps företaget upp av MoDo o blir MoDo mekan.

På Bonässunds-slipen tas båtar upp för vinterförvaring. Där bygger man om båtar och bygger nytt.

I mitten av 1960talet flyttar Järveds mekaniska all verksamhet till Bonässund där slipen ligger.

I samband med flytten läggs gjuteriet ned.

Nolaskogs andan – finns den bara i Järved?

Har man turen att vara född i Domsjö kan man få jobb på Modo. Annars måste man skapa sina egna arbetstillfällen. Det finns inget regemente, inget universitet inga statliga myndigheter som ger arbetstillfällen. Som man säger på Hägglunds. "Kan dom så kan vi". Vi exporterar mer än vi importerar.

Företagarna i Ö-vik hjälper gärna varandra men samarbetet bör gynna båda parter.

Bild 1916 års länsutställning i Ö-vik som poängterar den utbredda företagsamheten. Mer än hundra tusen personer besöker utställningen under

sommarmånaden. Järved har en egen paviljong med produkter tillverkade: made in Järved.

Vad är nolaskogsanda?.

Varför så många företagare på norra sidan av Ö-viksfjärden och så få på den södra delen?

Nolaskogs, Öviks kommun har ett strategiskt läge vilket märks under förhistorisk tid då kulturer från alla väderstreck möts här.

Det flitiga handelsutbytet fortsätter under medeltiden. Sörköreriet pågår in på 19-00talet. Nolaskogsarna har sinne för affärer.

När industrialismen kommer igång finns kapital i området och somliga kan med egna medel bygga sig ett sågverk. När ägandet finns i bygden, stannar vinsterna i bygden och investeras i ångsågar och mekaniska verkstäder.

